

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи
та інформатизації
Володимир ШАРАН

22 березня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АНГЛІЙСЬКИЙ ЛІТЕРАТУРНИЙ МОДЕРНІЗМ XX ст.

Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність: 014 Середня освіта (Українська мова і література)
Освітня програма: Середня освіта (Українська мова і література, мова і література (англійська))
Статус дисципліни: вибіркова
Факультет: української та іноземної філології
Кафедра: зарубіжної літератури та полоністики
Мова навчання: українська
Дані про вивчення дисципліни

Форма здобуття освіти	Курс	Семестр	Загальний обсяг дисципліни	Кількість годин						Курсова робота	Вид семестрового контролю		
				Аудиторні заняття					Самостійна робота		Залік	Екзамен	
				Кредити ЄКТС	Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття					Семінарські заняття
Денна	IV	VII	90/3	30	16	-	14	-	60	-	+	-	

Робоча програма складена на основі освітньої програми та навчального плану підготовки фахівців **першого (бакалаврського) рівня** вищої освіти (240 кредитів ЄКТС)

Розробник:

Наталія ЛАЗІРКО, канд. філол. наук, доцент

Погоджено гарантом освітньої програми:

Ірина ДМИТРІВ, канд. філол. наук, доцент

Схвалено на засіданні кафедри зарубіжної літератури та полоністики

Протокол № 2 від 29 лютого 2023 р.

Завідувач кафедри Галина САБАТ

Схвалено на засіданні науково-методичної ради факультету української та іноземної філології

Протокол № 2 від 29 лютого 2023 р.

Схвалено на засіданні науково-методичної ради університету

Протокол № 3 від 22 березня 2023 р.

1. МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

Мета навчальної дисципліни «Англійський літературний модернізм ХХ ст.» – засвоєння та поглиблення знань про англійський літературний процес ХХ ст. Одним із основних завдань дисципліни є також підготовка студентів до глибокого сприйняття художніх творів та формування вмінь самостійно аналізувати й інтерпретувати художній текст.

Розвинути у здобувачів вищої освіти такі **компетентності**:

Загальні компетентності

- Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.

Фахові компетентності

- Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання (з опертям на історико-культурний контекст) про основні періоди розвитку української та зарубіжної літератур від давнини до ХХІ століття, її чільних представників, простежувати еволюцію напрямів, жанрів і стилів, розуміти специфіку художніх явищ.
- Здійснювати поліаспектний лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів з вільним володінням фаховою термінологією.

Програмні результати

- Знати й розуміти мову як систему, специфіку художньої літератури як мистецтва слова, історію мов і літератур, що вивчаються, в еволюційно-діалектичному аспекті, уміти застосовувати ці знання в педагогічній діяльності.
- Аналізувати й інтерпретувати твори української та зарубіжної художньої літератури й усної народної творчості, визначати їхню специфіку й місце в національному та світовому літературному процесі;
- Здійснювати поліаспектний лінгвістичний та літературознавчий аналізи текстів різних стилів і жанрів з вільним володінням фаховою термінологією.

2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовою вивчення навчальної дисципліни «Англійський літературний модернізм ХХ ст.» є: «Вступ до літературознавства», «Філософія», «Історія зарубіжної літератури (Антична література)», «Історія зарубіжної літератури (Середні віки і Відродження)», «Європейське літературне бароко та класицизм», «Літературний процес епохи Просвітництва», «Історія зарубіжної літератури (ХІХ ст. Романтизм)», «Історія зарубіжної літератури (ХІХ ст. Реалізм)», «Історія зарубіжної літератури (кінець ХІХ – початок ХХ ст.)», «Історія зарубіжної літератури (перша половина ХХ ст.)», «Історія зарубіжної літератури (друга половина ХХ ст.)».

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Згідно з вимогами освітньої програми здобувачі вищої освіти повинні **знати**:

- термінологічний апарат дисципліни;
- закономірності розвитку англійського історико-літературного процесу у ХХ ст.;
- характерні жанрові та стильові особливості літературних текстів ХХ ст.;

вміти:

- демонструвати єдність змісту і форми в художньому творі;
- розкривати сутність авторського задуму;
- визначати типологічні особливості певного напрямку, роду і жанру літератури в конкретному художньому тексті;

- виокремлювати основні змістовні (тема, ідея, мотив, проблема, пафос, фабула) та формотвірні (сюжет, композиція) складники художнього твору;
- інтерпретувати образну систему літературного твору;
- аналізувати систему художньої мови твору на фонемному, лексичному і синтаксичному рівнях;
- порівнювати літературні твори за різними художньо-естетичними параметрами;
- висловлювати і обґрунтовувати власне бачення прочитаних текстів.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ОЧІКУВАНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання здійснюється за шкалами оцінювання: стобальною, національною і ЄКТС.

А (90–100) – «зараховано» (*відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок*): отримує здобувач, який виявив глибокі знання навчального матеріалу, повно відтворює програмний матеріал, що міститься в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах; вільно володіє термінологічним апаратом дисципліни; без труднощів аналізує та інтерпретує твори англійської літератури модернізму ХХ ст. у єдності форми і змісту, розкриває сутність авторського задуму, визначає типологічні особливості певного напрямку, роду і жанру літератури в конкретному художньому контексті, виокремлює основні змістові та формотвірні складники художнього твору, інтерпретує образну систему літературного твору, аналізує систему художньої мови твору на фонемному, лексичному і синтаксичному рівнях, порівнює літературні твори за різними художньо-естетичними параметрами, висловлює переконливо обґрунтоване власне бачення прочитаних текстів.

В (82–89) – «зараховано» (*вище середнього рівня з кількома помилками*): отримує здобувач, який виявив добрі знання навчального матеріалу, повно відтворює програмний матеріал, що міститься в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах, проте допускає незначну кількість несуттєвих помилок; добре володіє термінологічним апаратом дисципліни; самостійно, проте з неточно, аналізує та інтерпретує твори англійської літератури модернізму ХХ ст. у єдності форми і змісту, розкриває сутність авторського задуму, визначає типологічні особливості певного напрямку, роду і жанру літератури в конкретному художньому контексті, виокремлює основні змістові та формотвірні складники художнього твору, інтерпретує образну систему літературного твору, аналізує систему художньої мови твору на фонемному, лексичному і синтаксичному рівнях, порівнює літературні твори за різними художньо-естетичними параметрами, висловлює доволі переконливо обґрунтоване власне бачення прочитаних текстів.

С (75–81) – «зараховано» (*в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок*): отримує здобувач, який виявив загалом добрі знання навчального матеріалу, достатньо повно відтворює програмний матеріал, що міститься в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах; зміст питань ним, в основному, розкрито, проте допущено невелику кількість суттєвих помилок; загалом володіє термінологічним апаратом дисципліни; здатний із певними труднощами аналізувати та інтерпретувати твори англійської літератури модернізму ХХ ст. у єдності форми і змісту, розкривати сутність авторського задуму, визначати типологічні особливості певного напрямку, роду і жанру літератури в конкретному художньому контексті, виокремлювати основні змістові та формотвірні складники художнього твору, інтерпретувати образну систему літературного твору, аналізувати систему художньої мови твору на фонемному, лексичному і синтаксичному рівнях, порівнювати літературні твори за різними художньо-естетичними параметрами, висловлювати і пояснювати власне бачення прочитаних текстів.

D (67–74) – «зараховано» (*непогано, але зі значною кількістю недоліків*): отримує здобувач, який виявив недостатньо міцні знання навчального матеріалу, з труднощами

відтворює програмний матеріал, не часто звертається до матеріалів, що містяться в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах; зміст питань розкрито ним частково й допущено суттєві помилки; володіє термінологічним апаратом дисципліни неповно; з певною допомогою викладача аналізує та інтерпретує твори англійської літератури модернізму ХХ ст. у єдності форми і змісту, розкриває сутність авторського задуму, визначає типологічні особливості певного напрямку, роду і жанру літератури в конкретному художньому контексті, виокремлює основні змістотвірні та формотвірні складники художнього твору, інтерпретує образну систему літературного твору, аналізує систему художньої мови твору на фонемному, лексичному і синтаксичному рівнях, порівнює літературні твори за різними художньо-естетичними параметрами, висловлює власне бачення прочитаних текстів, проте не завжди здатний його обґрунтувати.

Е (60–66) – «зараховано» (виконання задовольняє мінімальні критерії): отримує здобувач, який виявив слабкі знання навчального матеріалу, важко відтворює програмний матеріал, майже не спирається на матеріали, що містяться в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах; зміст питань розкрито ним частково й допущено низку суттєвих помилок; лише частково володіє термінологічним апаратом дисципліни; має слабкі навички аналізу та інтерпретації твори англійської літератури модернізму ХХ ст. у єдності форми і змісту, зі значними труднощами намагається розкрити сутність авторського задуму, визначити типологічні особливості певного напрямку, роду і жанру літератури в конкретному художньому контексті, виокремлювати основні змістотвірні та формотвірні складники художнього твору, інтерпретувати образну систему літературного твору, аналізувати систему художньої мови твору на фонемному, лексичному і синтаксичному рівнях, порівнювати літературні твори за різними художньо-естетичними параметрами, не має власного бачення прочитаних текстів або ж не може його сформулювати та пояснити.

FX (35–59) – «не зараховано»: виставляється здобувачеві вищої освіти, який виявив незнання значної частини навчального матеріалу, допускає грубі помилки у відповідях на запитання, не відтворює навчальний матеріал; не спирається на основні та додаткові рекомендовані джерела; зміст питань ним майже не розкрито; практично не вміє аналізувати та інтерпретувати твори англійської літератури модернізму ХХ ст. у єдності форми і змісту, розкривати сутність авторського задуму, визначати типологічні особливості певного напрямку, роду і жанру літератури в конкретному художньому контексті, виокремлювати основні змістотвірні та формотвірні складники художнього твору, інтерпретувати образну систему літературного твору, аналізувати систему художньої мови твору на фонемному, лексичному і синтаксичному рівнях, порівнювати літературні твори за різними художньо-естетичними параметрами, не має власного бачення прочитаних текстів.

F (0–34) – «не зараховано»: виставляється здобувачеві, який практично не володіє програмним матеріалом та термінологічним апаратом дисципліни; не опрацював навіть основні рекомендовані джерела; майже не виявляє сформованих навичок аналізу та інтерпретації художнього твору у єдності форми і змісту; не вміє порівнювати літературні твори за різними художньо-естетичними параметрами; не прочитав більшості обов'язкових текстів та/або не має їх власного бачення.

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

- відповіді на практичних заняттях;
- контрольна робота;
- співбесіда з лектором;
- творче завдання;
- залік.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вступ. Модернізм як провідний напрям європейської культури ХХ століття. Історичний контекст. Естетико-філософські основи англійського модернізму. Питання періодизації англійського літературного модернізму ХХ ст. Ключові терміни курсу.

Модернізм у прозі. Високий модернізм. Художній прийом «потік свідомості» в англійській літературі та його вплив на європейську літературу. Принципи нового художнього мислення у творчості **Джеймса Джойса**. Автобіографічне начало творчості ірландського письменника. Джойс і літературний Дублін. Джойс та Ібсен: схожість світоглядних і естетичних позицій. Становлення модерністичної новели в творчості Джойса: збірка «Дублінці». Місце «Джакомо Джойс» у творчому доробку Дж. Джойса. Своєрідність роману Дж. Джойса «Портрет митця замолоду». Роман Дж. Джойса «Улісс» як перший класичний модерністський текст англійської літератури. «Поминки Фіннеганові» як взірєць «відкритого твору»: до проблеми інтерпретації. Роман «Поминки Фіннеганові» та англomовна постмодерна література.

Шляхи взаємодії реалістичного мистецтва з експериментальними школами та напрямками модернізму. Група «**Блумсбері**» як феномен англійської культури ХХ століття.

Творчість Вірджинії Вулф. Новелістика В. Вулф. В. Вулф як теоретик модернізму. Імпресіоністична проза В. Вулф (романи «Місіс Делловей», «До маяка»). Поліфонічна структура роману В. Вулф «Місіс Делловей». Психологізм і ліризм прози В. Вулф.

Творчість Девіда Герберта Лоуренса. Особливості ідіостилю Д.Г. Лоуренса. Світ природи і цивілізації в романі Д.Г. Лоуренса «Коханець леді Чаттерлей». Лоуренс і фрейдизм та ніцшеанство. Заперечення «механізації» сучасного життя. Головні концепти роману.

Модернізм у поезії. Англійська поезія першої половини ХХ століття. **Імажизм:** етапи та основні представники. Творча програма модернізму в есе Т.Е. Х'юма «Доктрина образу».

«Окопна поезія»: концепція війни, тип героя та своєрідність героїки; творчість В. Овена та Р. Брука.

Поезія «оксфордської школи»: оновлення поетичної мови та пошук нових форм. Творчість В.Х. Одіна, С. Спендера та Ф.Л. Макніса.

Творчість Томаса Стернза Еліота. Томас Стернз Еліот як поет, автор поетичних драм, критик, лауреат Нобелівської премії. Особливості поетики Т.С. Еліота. Новий тип героя в «Любовній пісні сера Альфреда Пруфрока». Поєми «Порожні люди» та «Безплідна земля».

Модерністські пошуки Вільяма Батлера Єйтса. В.Б. Єйтс як поет, драматург та теоретик літератури.

Модернізм у театрі. Семюел Беккет і «театр абсурду». Проблема «людина і світ» у драматичній творчості Беккета. Новаторство С. Беккета у драмі «В очікуванні Годо».

Від модернізму до постмодернізму. Література періоду Світових воєн. Нові ідейно-тематичні пласти в англійській літературі. Новий реалізм. Постколоніалізм. Феміністична література. Основні представники.

Орієнтовна тематика практичних занять

- Своєрідність роману Дж. Джойса «Портрет митця замолоду».
- Поліфонічна структура роману В. Вулф «Місіс Делловей».
- Світ природи і цивілізації в романі Д. Г. Лоуренса «Коханець леді Чаттерлей».
- Проблемно-тематичні пласти поеми Т. С. Еліота «Безплідна земля».
- Новаторство С. Беккета у драмі «В очікуванні Годо».
- Особливості художнього мислення в романі В. Голдінга «Володар мух».
- Художній вимір роману Дж. Фаулза «Колекціонер».

7. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Самостійна робота студента з дисципліни містить: опрацювання теоретичного матеріалу; виконання завдань згідно з переліком компетенцій, що формуються у межах кожної теми навчальної програми; підготовку до самостійної роботи, читання художніх текстів із списку творів для обов'язкового прочитання; підготовку до семестрового заліку.

На самостійне опрацювання винесено такі питання:

1. Підготуйте повідомлення на тему «Соціальна, політична, економічна ситуація в Англії у першій половині XX ст.».
2. Проаналізуйте особливості основних літературних напрямів, течій і творів, які характеризують літературний процес першої половини XX ст.
3. Розкрийте філософські й психологічні основи модерністичного дискурсу XX ст.
4. З'ясуйте філософські й культурологічні маркери доби: посткультура, конвенціональна естетика, ніцшеанство, екзистенціалізм.
5. Розкрийте особливості проблеми «література і війна»: осмислення мілітарної тематики в англійській літературі XX ст.
6. Проаналізуйте проблему «людина і світ» в літературі англійського модернізму XX століття (на прикладі творчості обраного автора).
7. Обґрунтуйте зв'язок літератури модернізму із постмодерною культурою.
8. Назвіть авангардистські прийоми в літературі англійського модернізму XX ст. (на прикладі обраного твору).
9. У чому полягала реакція проти модернізму в англійській літературі у повоєнну добу?
10. Підготуйте доповідь на тему «Модернізм та реалізм другої половини XX – початку XXI ст.».

8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Контроль знань студентів здійснюється під час відповідей (доповнень, дискусій) на практичних заняттях, написання контрольної роботи, співбесіди з лектором, виконання творчого завдання. Форма підсумкового контролю – залік.

Упродовж семестру студент може отримати максимально 100 балів: робота на практичних заняттях – 40 балів; контрольна робота – 15 балів; співбесіда з лектором – 20 балів, творче завдання – 25 балів.

Розподіл 100 балів між видами робіт:

Відповіді на практичних заняттях	Контрольна робота	Співбесіда з лектором	Творче завдання	Залік
40	15	20	25	100

Студент може набрати максимальну кількість балів (40 б.) на 7 практичних заняттях, відповівши чотири рази. Максимальну кількість балів (10 б.) за одну відповідь можна

отримати, даючи повні, розгорнуті відповіді на питання плану практичного заняття або ж за конструктивні й оригінальні доповнення та участь у дискусії.

Контрольна робота (15 б.) проводиться в кінці семестру й містить завдання репродуктивного і творчого характеру.

Співбесіда з лектором (20 б.) проводиться в кінці семестру на основі заздалегідь запропонованого переліку питань і за наперед оголошеним розкладом.

Критеріями оцінювання творчого завдання є якість проведеного дослідження зокрема вміння студента стисло визначати ключові позиції проблемного питання, здатність презентувати його аудиторії. Бали за творче завдання (25 б.) студент отримує, якщо воно є оригінальною самостійною працею, у якій відбито творчий пошук студента, його вміння нестандартно мислити, працювати з науковими та методичними джерелами. Бали розподіляються так: повнота розкриття теми (10 б.), креативність (10 б.), грамотність (5 б.). Форми виконання творчого завдання: інтермедіальний альбом, творча стилізація, літературно-побутовий колаж (на вибір студента).

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ, ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Мультимедійне обладнання, програми Microsoft Office 2010, Платформа ZOOM, презентації PowerPoint, Google Classroom.

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Рекомендована література

а) основна

1. Англійська література: навч. посіб. / укладач С.В. Гапонова. К.: Знання, КОО, 1998. 160 с.
2. Багатська О. Література Англії: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Суми: Університетська книга, 2006. 443 с.
3. Бандровська О. Модернізм між минулим і майбутнім: антропологічний дискурс англійського роману. Львів, 2014. 444 с.
4. Блум Г. Західний канон: книги на тлі епох / пер. з англійської Р. Семків (заг. ред.). Київ: Факт, 2007. 720 с.
5. Давиденко Г. Історія зарубіжної літератури ХХ століття. Київ: ЦУЛ, 2011. 488 с.
6. Зарубіжні письменники. Енциклопедичний довідник. У 2 т. / За ред. Н. Михальської та Б. Щавурського. Тернопіль: Навчальна книга–Богдан, 2005. Т. 1. 824 с.; Т. 2. 864 с.
7. Література Англії ХХ століття / за ред. К. О. Шахової. Київ: Либідь, 1993. 398 с.
8. Моклиця М. Основи літературознавства. Посібник для студентів. Тернопіль: Підручники і посібники, 2011. 467 с.
9. Помазан І. Історія зарубіжної літератури ХХ століття: підруч. для студ. гуманітар. ф-тів вищ. навч. закл. Х.: Вид-во НУА, 2016. 264 с.
10. Усі зарубіжні письменники / упоряд. О.Д. Міхільов та ін. Донецьк: СПД ФО Сердюк В.І., 2005. 384 с.
11. Beasley R. Theorists of Modernist Poetry: Eliot, Hulme, Pound. London: Routledge, 2007. 160 p.
12. Innes C. Modern British Drama: The Twentieth Century. New York: Cambridge University Press, 2002. 572 p.
13. Parsons D. Theorists of the Modernist Novel: James Joyce, Dorothy Richardson, Virginia Woolf. London: Routledge, 2006. 176 p.
14. Robert L. Caserio. The Cambridge Companion to the Twentieth-Century English Novel. New York: Cambridge University Press, 2009. 298 p.

б) додаткова

- 1) Дудченко М. Література Великобританії і США. Суми: Університетська книга, 2006. 445 с.

- 2) Зарубіжна література XX ст. / за ред. О. М. Ніколенко, Н. В. Хоменко, Т. М. Конєвої. К.: Наукова думка, 1998. 424 с.
- 3) Кузьменко В. Історія зарубіжної літератури XX ст.: навч. посіб. К.: ВЦ «Академія», 2010. 496 с.
- 4) Сенчук І. Ірландський модернізм кінця XIX – першої половини XX століть: Вільям Батлер Єйтс і Джеймс Джойс: навч. посібник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 416 с.
- 5) Andrew Sanders. The short Oxford history of English literature. Oxford: Clarendon Press, 1994. 396 p.
- 6) British Literature II: Romantic Era to the Twentieth Century and Beyond. / Ed. by Bonnie J. Robinson. Georgia: University of North Georgia Press Dahlonega, 2018. 1125 p.
- 7) English literature (M. Gekker, T. Volosova, A. Doroshevich). Part II. Тернопіль: Вид-во Кап'юка, 2001. 268 с.
- 8) The Oxford Companion to Twentieth-Century Literature in English / Ed. by Jenny Stringer. Oxford, 1996. 784 p.
- 9) The Twentieth Century / Ed. By M. Dordsworth. London: Penguin Books, 1994. 560 p.

в) періодичні видання

1. Всесвіт: фаховий журнал світової літератури. К.: Видавничий дім «Всесвіт»: <https://vsesvit-journal.com>
2. Зарубіжна література в школах України: науково-методичний журнал. К.: Антросвіт: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/zlvsh/index
3. Зарубіжна література: науково-методична газета. К.: Шкільний світ: <http://literatura@1veresnya.com.ua>
4. Слово і Час: науково-теоретичний журнал. – К.: Національна академія наук України, Інститут літератури імені Тараса Шевченка, Національна спілка письменників України: <https://www.slovoichas.in.ua>

г) інформаційні ресурси:

- 1) Бібліотека світової літератури. Зарубіжна література українською мовою: <https://www.ukrlib.com.ua/world>
- 2) Вільна онлайн-бібліотека україномовної літератури «Чтиво»: <https://chtyvo.org.ua>
- 3) Classic Literature Library (Бібліотека класичної літератури): <https://classic-literature.co.uk>
- 4) Open Library («Відкрита бібліотека»): <https://openlibrary.org>
- 5) Онлайн-збірка аудіокнижок (а також їхніх текстових варіантів) Lit2go: <https://etc.usf.edu/lit2go>
- 6) The Online Books Page («Сторінка онлайн-книжок»): <http://digital.library.upenn.edu/books>
- 7) Вільний публічний домен аудіо- та електронних книжок Loyal Books: <http://www.loyalbooks.com>